

Becker & Van de Graaf

archeologie op maat

's-Gravendijckseweg 37	Fahrenheitstraat 1B	Tinstraat 7
Postbus 126	Postbus 79	Postbus 3953
2200 AC Noordwijk (ZH)	6710 BB Ede	4800 DZ Breda
Tel. 071 - 332 68 88	Tel. 0318 - 437 175	Tel. 076 - 548 66 80
Fax 071 - 403 55 24	Fax 0318 - 642 294	Fax 076 - 514 32 62

info@beckerenvandegraaf.nl
www.beckerenvandegraaf.nl

INFORMATIERAPPORT EN SELECTIEADVIES

Proefsleuvenonderzoek Bedrijventerrein fase 2 (Homoetsestraat), Maurik, gemeente Buren
Archis onderzoekmeldingsnummer 45120

Inleiding

Tussen 14 en 23 februari 2011 is door Becker & Van de Graaf bv onder leiding van drs. B.A. Corver een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Bedrijventerrein fase 2 te Maurik. Eind 2008 en begin 2009 hier vooronderzoek uitgevoerd door middel van een bureau- en een booronderzoek. Tijdens het booronderzoek zijn 14 indicatoren aangetroffen, die wijzen op archeologische resten in de bodem. Deze indicatoren manifesteerden zich op drie niveaus: in de bouwvoor, in de oeverafzettingen tot maximaal 90 cm -mv en in een vegetatiehorizont onder de oeverafzettingen op maximaal 210 cm -mv. Deze laatste vegetatiehorizont werd echter alleen aangetroffen in het oostelijk deel van het plangebied op die plaatsen waar het beddingzand diep zit. Deze niveaus vertegenwoordigen respectievelijk de periode Romeinse tijd tot heden, Laat-Neolithicum tot Midden-Bronstijd en de periode Laat-Neolithicum en ouder (o.a. Vlaardingen Cultuur).

Afbeelding 1: Aanleg van werkput 2 vanuit het zuiden gezien.

Methode

In genoemde periode zijn vijf werkputten aangelegd. Het gaat om de oostelijke vier werkputten (werkput 1-4) en een extra dwarsleuf. De dwarsleuf is werkput 7 genoemd. Proefsleuf 5 en 6 konden nog niet worden aangelegd in verband met betredingstoestemming. Deze werkputten zullen later nog worden aangelegd.

Om snel een goed beeld te krijgen van de fysisch geografische en archeologische waarden is de aanleg verspringend geschied. Gestart is met de aanleg van de meest westelijke proefsleuf van de vier. Dit is werkput 4 met een lengte van 100 m en een breedte van 5 m. Vervolgens is gestart met de aanleg van werkput 2 met een lengte van 150 m en een breedte van 5 m. Hierna is werkput 1 aangelegd vanuit het noorden. De eerste 30 m is de breedte 5 m geweest, de overige 120 m is de breedte 2 m geweest. Werkput 3 is geheel 2 m breed geweest met een lengte van 100 m.

Tenslotte is de extra werkput, werkput 7, aangelegd. Deze meet 2 x 90 m. In totaal is tot nu toe 2020 m² aangelegd.

Resultaten fysische geografie

Feitelijk is er sprake van drie verschillende pakketten. Pakket 1: al dan niet omgewerkte komklei, Ks2 tot Ks4, grotendeels humeus (bouwvoor), kalkloos.

Pakket 2: oeverafzettingen, top van de stroomrugafzettingen, vooral veel zandige klei: vooral Kz3 (al dan niet met zandlaagjes) en sterk siltig zand (in diepte neemt aandeel zand toe), kalkrijk.

Pakket 3: geleidelijke overgang in diepte naar de beddingafzettingen. Een scherpe grens is dus niet te trekken. De beddingafzettingen bestaan uit dikkere zandlagen die veelal ook (veel) grover zijn dan die van pakket 2. In de diepte neemt het aantal en de dikte van de kleilagen en lagen sterk en uiterst siltig zand snel af, kalkrijk.

In het zuidwesten van het onderzochte plangebied is er mogelijk sprake van aftopping van de oeverafzettingen. De top van de bedding bevindt zich op circa 90 cm –mv. Tot 50 cm diep geroerd door de voormalige boomgaard.

Noordelijker is er sprake van een dik pakket komkleien. De basis bevindt zich op 80 cm -mv. Daaronder tot 100 cm -mv bevinden zich oeverafzettingen en vanaf 115cm -mv bevinden zich de beddingafzettingen.

In het midden en oosten van het plangebied is de top van de stroomrugafzettingen afgetopt. Pakket 2 is grotendeels verdwenen en geheel geroerd. De basis van de geroerde toplaag bevindt zich op circa 50 cm –mv. Daaronder top bevindt zich de beddingafzettingen (soms opvallend grof).

In het noorden, met name in het noorden van werkput 2, zijn op een relatief hoog niveau stroomrugafzettingen aanwezig. Hierdoor blijkt dat de stroomrug een zuidwest-noordoost oriëntatie heeft.

Resultaten archeologie

In het noorden van werkput 2 zijn vier grafkuilen aangetroffen. Hiermee is een noordzuid grens vastgesteld. Om ook een oostwest grens te kunnen bepalen is, na overleg, een extra dwarsleuf aangelegd van 2 m breed. In deze sleuf zijn nog eens zes grafkuilen aangetroffen. De grafkuilen vormen het zuidelijke deel van een Romeins grafveld. De graven bevinden zich bovenop de zandige stroomrugafzettingen. De grafkuilen zijn rond tot ovaal van vorm met een diameter van ongeveer 40 cm. De kuilen bestaan uit een donker zandige kleivulling en bevatten allen houtskool, crematieresten en aardewerk. In alle gevallen gaat het om aardewerk in de vorm van een bijgift en niet om een urn. Het mooiste exemplaar betreft dat van een wrijfschaal (spoor 5). Uit spoor 11 is een koperen fibula, een mantelspeld, afkomstig. Ook van spoor 4 zijn koperen delen afkomstig. Mogelijk gaat het hier ook om resten van een fibula.

Afbeelding 2: Fibula (niet schoongemaakt) uit grafkuil 11.

Afbeelding 3: Romeinse wrijfschaal (1e - 2e eeuw) bijgift bij grafkuil 5.

Afbeelding 4: Deel van een Romeinse kruik, aangetroffen nabij de wrijfschaal.

Waardering

Hieronder is de waardering van de resultaten gepresenteerd volgens de KNA, versie 3.2. De waardering geldt voor de vindplaats, het grafveld en bestaat uit twee gedeelten; te weten een beslissingsdiagram en een scoretabel.

In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien. De score gaat van 1 tot 3. Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde.

De vindplaatsen, die gewaardeerd moeten worden, worden beoordeeld op drie aspecten, namelijk beleving, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. Deze aspecten zijn verder onderverdeeld. Voor belevingswaarde worden geen scores gegeven, alleen beschrijvingen. Deze kwaliteiten zijn vermoedelijk te subjectief.

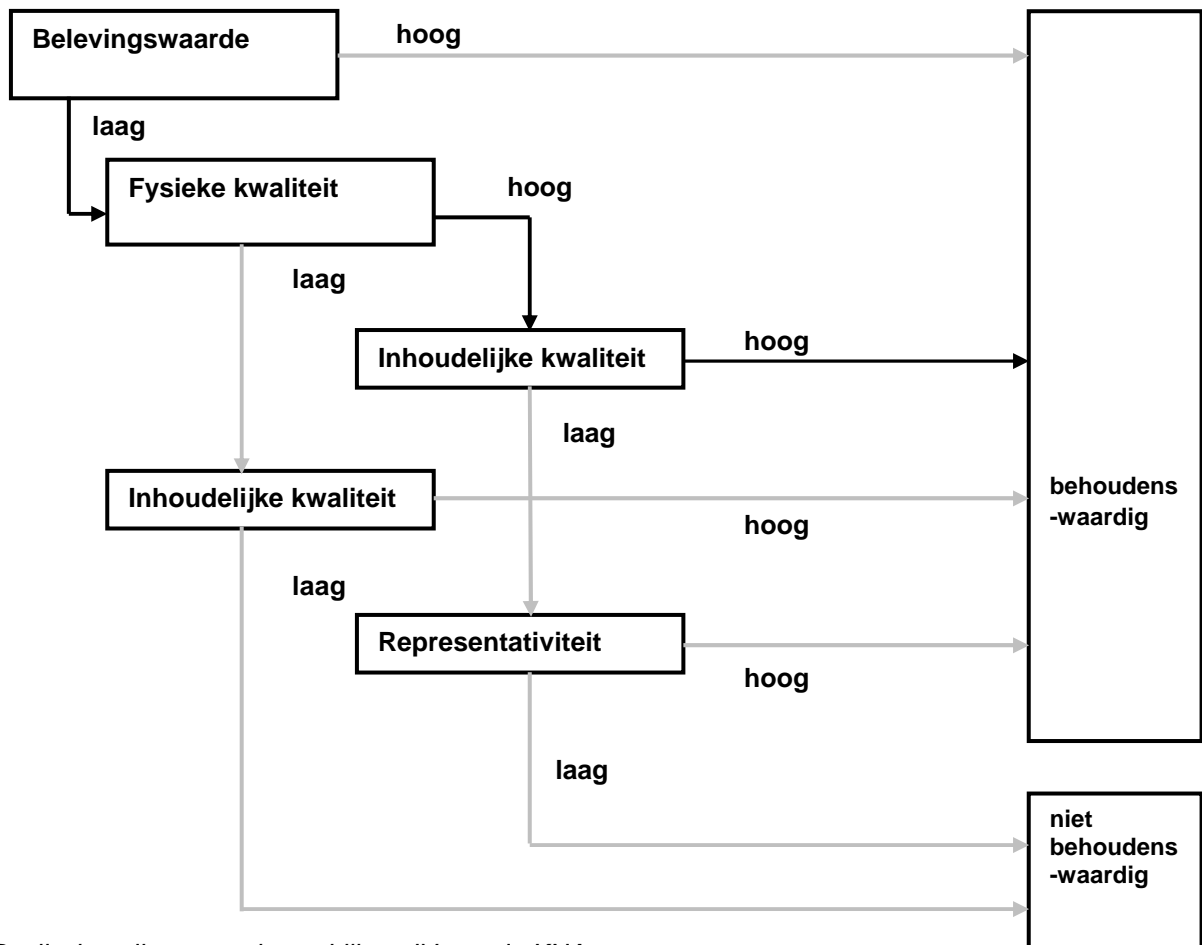
Waarden	Scores	Opmerkingen
Belevingswaarde		
Schoonheid	-	wordt niet gescoord
Herinneringswaarde	-	wordt niet gescoord
Fysieke kwaliteit		
Gaafheid	2	
Conservering	3	
Inhoudelijke kwaliteit		
Zeldzaamheid	2	
Informatiewaarde	3	
Ensemblewaarde	3	
Representativiteit	-	

De gemiddelde fysieke kwaliteit is hoog. De gaafheid scoort iets lager doordat er deels sprake is van aftopping van de stroomrugafzettingen. Als gevolg van subrecente egaliseringswerken, met name de top van de graven, verstoord zijn geraakt. De conservering van de vondsten en sporen is goed te noemen. De sporen tekenen zich duidelijk af en de kwaliteit van de vullingen, het aardewerk en overige vondsten als bot en metaal, is goed.

De inhoudelijke kwaliteit scoort eveneens gemiddeld hoog. Met name de informatiewaarde en ensemblewaarde scoren hoog, doordat de site veel informatie oplevert omtrent grafcultuur, bijgiften, locatiebepaling en in een groter perspectief de relatie met de nederzetting.

Om met de scores uit te maken of de archeologische resten volgens de normen van de KNA (versie 3.2) behoudenswaardig zijn, worden de scores overgebracht naar deel twee, de beslissingstabel.

De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek.

Beslissingsdiagram volgens bijlage IV van de KNA.

De beslissingsdiagram geeft voor de aangetroffen vindplaats de waardering behoudenswaardig.

Selectieadvies

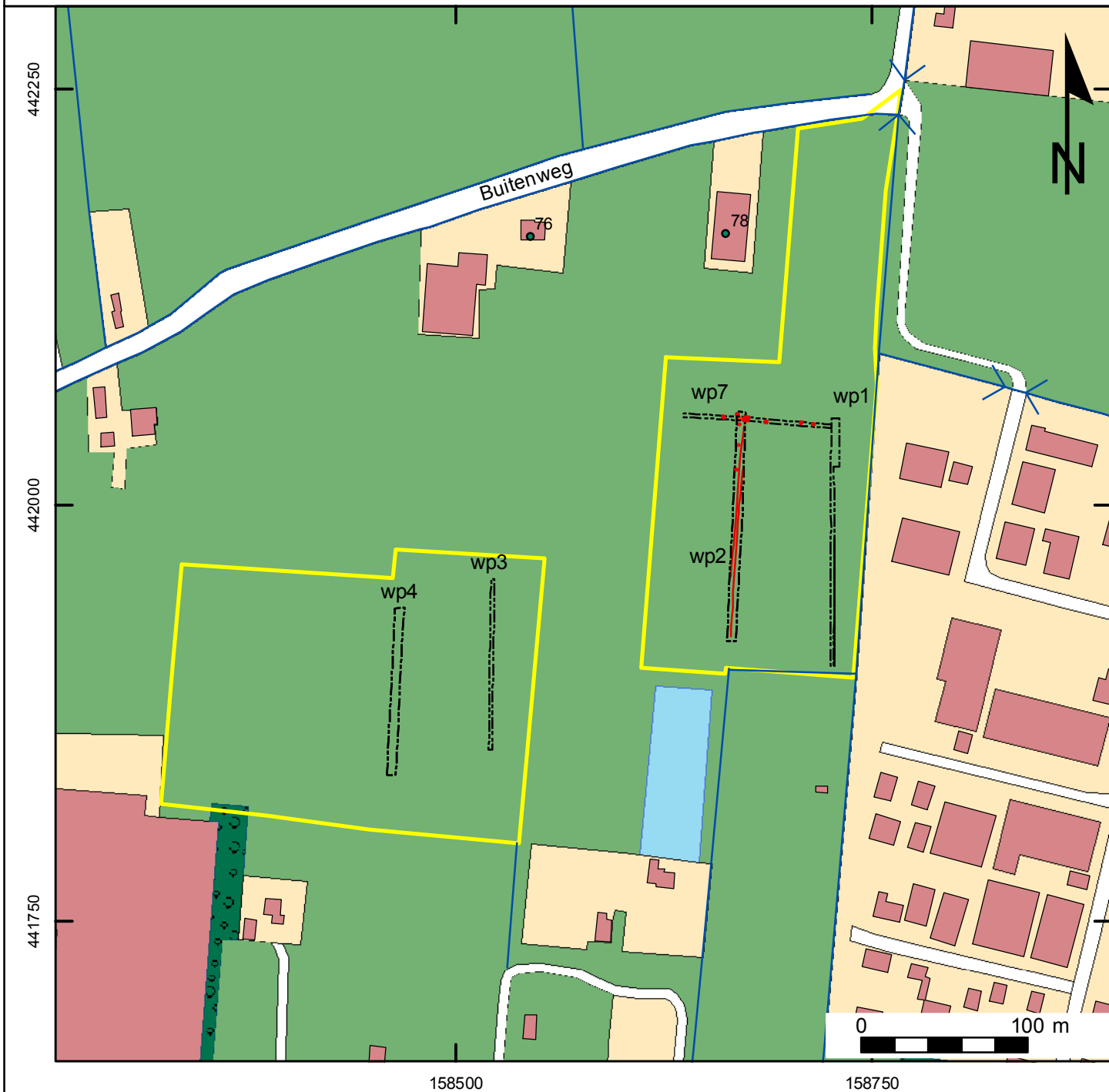
Archeologisch gezien ligt de nadruk op het grafveld. Er zijn geen overige relevante archeologische sporen. Grote delen van oeverafzettingen blijken afgetopt. Het selectieadvies luidt, op basis van de waarderingstabel, om het de locatie van het grafveld in situ te behouden. Aangezien dit echter niet mogelijk is wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek, een opgraving, uit te voeren voor deze locatie. Het gaat om een gebied van circa 1800 m², zie bijlage. Met dit veldwerk dient tevens proefsleuf 6 en indien mogelijk proefsleuf 5 te worden aangelegd.

Voor de opgraving dient een aanpassing op het PvE te worden geschreven. De aanpassing is met name gericht op het grafveld, zodat hiervoor toegespitste onderzoeksvragen voor worden opgesteld.

Becker & Van de Graaf heeft de kennis in huis om onderzoek te verrichten omtrent Romeinse grafvelden, mede met sr. archeoloog Marie-Catherine Houkes. Tijdens het veldwerk zal contact worden onderhouden drs. Anouk Veldman. Hierover is reeds contact onderhouden met haar. Zij heeft in de omgeving reeds eerder Romeinse grafvelden onderzocht (Zoelen-Scharenburg en Zaltbommel-Wildeman).

Na het veldwerk verschijnt een evaluatierapport waarin geadviseerd wordt welke stappen ondernomen moeten worden voor de uitwerking (fysisch antropologisch onderzoek, conservering metalen enz). De voorkeur is om van de resultaten van de twee onderzoeken te bundelen in één rapport.

Bijlage 1: Overzicht Plangebied

Projectnummer: 24971110
Projectnaam: Buren, Bedrijventerrein Maurik Oost (Homoet)

Legenda

- Plangebied
- Spoor
- Werkputgrens

Bijlage 2: Allesporenkaart werkput 1, 2 en 7 met juiste plangrens

